

UJEDINJENE NACIJE

Međunarodni mehanizam za krivične sudove

Međunarodni rezidualni mehanizam za krivične sudove ("Mehanizam") osnovao je 22. decembra 2010. Savjet bezbjednosti da nastavi nadležnost, prava, obaveze i osnovne funkcije Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu ("MKSJR") i Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju ("MKSJ") koji su okončali mandate 2015. odnosno 2017. godine

IZJAVA

PREDSJEDNIK

(Isključivo za medije. Nije zvanični dokument)

New York, 13. decembar 2021.

Obraćanje sudije Carmela Agiusa, predsjednika Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove, Savjetu bezbjednosti Ujedinjenih nacija 13. decembar 2021.

Gospodine predsjedavajući,
Ekselencije,
Dame i gospodo,

Dobro jutro svima. Izuzetna mi je čast što vam se mogu obratiti kako bih izložio devetnaesti izvještaj o napretku u radu Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove (Mehanizam). Posebno mi je zadovoljstvo što to mogu da učinim pod predsjedavanjem Republike Niger, iz razloga koje ću objasniti dalje u govoru.

U junu 2020., nakon trećeg pregleda napretka u radu Mehanizma, ovaj uvaženi Savjet usvojio je rezoluciju 2529 (2020.). Od tog trenutka, mi u Mehanizmu stalno imamo na umu tu rezoluciju dok svakodnevno obavljamo svoje poslove, bilo u Vijećima, Tužilaštvu ili Sekretarijatu. Taj dokument je instrument kojim mjerimo svoj učinak i kontinuirano nastojimo da ispunimo u njemu sadržane zahtjeve Savjeta bezbjednosti. Isto tako, ohrabreni smo podrškom koju nam je Savjet pokazao u tekstu dokumenta upućivanjem brojnih poziva državama da sarađuju s Mehanizmom i pruže mu svu potrebnu pomoć.

Zadovoljan sam što je rezolucija 2529 (2020.) u velikoj mjeri provedena za vrijeme izvještajnog perioda i u sedmicama od podnošenja našeg izvještaja. Uvjeravam vas da ćemo nastaviti s tim dok se pripremamo za 2022. godinu i sljedeći pregled Savjeta, koji se održava svake dvije godine. Već se aktivno bavimo – štaviše, potpuno smo posvećeni – evaluaciji metoda i rada Mehanizma od strane Službe za unutrašnju kontrolu (OIOS).

Dozvolite mi da vam skrenem pažnju na određene aspekte rezolucije. Bilo bi neodgovorno da ne počnem tako što ću pomenuti **paragraf 6**, koji odražava dio rezolucije 1966 (2010.) kojim se naglašava, između ostalog, da je Mehanizam osnovan da bude "manja, privremena i efikasna struktura". Moglo bi se reći da ta formulacija predstavlja odlučujući kriterijum u skladu s kojim je Savjet bezbjednosti predvidio da Mehanizam funkcioniše kao rezidualna ustanova, a u paragrafu 6 se traži od Mehanizma da se rukovodi tim elementima.

Gospodine predsjedavajući,

Veliki napredak o kojem se govori u izvještaju koji je pred Vama otkriva našu nepokolebljivu riješenost da Mehanizam ostvarimo onako kako je to zamislio Savjet bezbjednosti i da sve funkcije izvršimo što je efikasnije i uspješnije moguće, imajući istovremeno na umu najvažnija načela poštovanja redovnog sudskog postupka i osnovnih prava kojima se u svom radu mora rukovoditi Mehanizam kao nezavisan sud.

Prije svega, Mehanizam je tokom izvještajnog perioda uspio da na vrijeme donese sve tri presude koje su bile predviđene za juni ove godine: naime, drugostepenu presudu u predmetu *Mladić*, kao i prvostepene presude u predmetu *Stanišić i Simatović* i u predmetu *Nzabonimpa i drugi*, u postupku za nepoštovanje suda. Ovo postignuće je upečatljivo ne samo zbog broja presuda, već i zbog izuzetnih napora koje su uložili sudije, osoblje i timovi odbrane Mehanizma da postupke završe u roku, uprkos preprekama koje su mogle dovesti do kašnjenja u tim predmetima da oni nisu bili toliko odlučni. U isto vrijeme, Mehanizam se može pohvaliti da se njegov rad može pozitivno uporediti s radom drugih međunarodnih krivičnih sudova i tribunala za vrijeme pandemije.

Usljed toga, glavni pokretač aktivnosti Mehanizma – njegovi neriješeni predmeti – dodatno je smanjen i ušli smo u novu fazu svojih aktivnosti. Trenutno su u pripremi žalbeni postupci u dva zadnja predmeta koja sam pomenuo, kao i prvostepeni postupak protiv Féliciena Kabuge, koji je trenutno u pretpretresnoj fazi zbog zdravstvenog stanja optuženog. Valja napomenuti da se predmet u žalbenom postupku koji je proizašao iz prvostepene presude u predmetu *Nzabonimpa i drugi* sad vodi pod nazivom predmet *Fatuma i drugi*, s obzirom na to da se pitanja pokrenuta u žalbenom postupku odnose samo na četiri strane u postupku.

Mada će ovi predmeti i druge obaveze za koje je Mehanizam zadužen trajati onoliko koliko je navedeno u izvještaju o napretku, osim ako Savjet ne odluči drugačije, promjena u broju aktivnih neriješenih predmeta je značajna. To je zato što je smanjenje broja zaposlenih i resursa nužna posljedica dovršenja ključnih aktivnosti, s obzirom na to da je Mehanizam zamišljen kao privremena ustanova u kojoj se smanjuje broj zaposlenih.

Gospodine predsjedavajući,

Rezolucija 2529 (2020.) takođe obuhvata mišljenja i preporuke Neformalne radne grupe za međunarodne sudove, koje smo, u skladu s **paragrafom 9**, uzeli u obzir i temeljito raspravili u namjeri da povećamo produktivnost i uspješno i transparentno rukovođenje. Konkretno, naporno radimo kako bismo u potpunosti proveli još neprovedene preporuke OIOS-a. S tim u vezi, posebnu pažnju smo posvetili usvajanju internog koncepta planiranja kadrova na osnovu metode scenarija, koji odražava kombinovano strateško razmišljanje tri organa o budućnosti brojnih preostalih funkcija Mehanizma. Još jedan primjer naprednog rukovođenja je stalna saradnja čelnika Mehanizma i organa u vezi s reakcijom Mehanizma na pandemiju COVID-19, uključujući naše napore da obezbijedimo siguran povratak u prostorije Mehanizma.

Dalje, u **paragrafu 10**, Savjet bezbjednosti navodi konkretne uslove za izvještavanje. Na zahtjev Savjeta da se dostave tačne informacije o osoblju, obimu posla, s tim povezanim troškovima i predviđenom trajanju rezidualnih funkcija u potpunosti je odgovoreno u izvještaju koji je pred Vama, kao i u dva prethodna polugodišnja izvještaja. Kao što vidite, Mehanizam priprema te dokumente s pedantnom pažnjom u nastojanju da pruži informacije koje su i detaljne i relevantne. Mada za to treba mnogo

vremena, Mehanizam tješi činjenica da postupak izvještavanja podrazumijeva transparentnost. A što smo transparentniji, to smo odgovorniji našem upravnom tijelu, a istovremeno možemo pokazati opipljiva postignuća naših sudija i osoblja.

Što se tiče **paragrafa 11**, Mehanizam i dalje daje sve od sebe da osigura prava svih osoba koje su zatvorene na osnovu njegove nadležnosti, u skladu s mjerodavnim međunarodnim standardima, uključujući i standarde koji se odnose na zdravstvenu zaštitu. Primjer toga su mjere u cilju suzbijanja COVID-19 koje se primjenjuju u pritvorskoj jedinici Mehanizma u Haagu, gde se sva petorica trenutnih pritvorenika – gospoda Brđanin, Kabuga, Mladić, Simatović i Stanišić – pažljivo prate, kao i oprez Pretresnog vijeća prilikom donošenja odluka u vezi s pitanjima koja se odnose na zdravstveno stanje g. Kabuge. Mimo toga, u skladu sa svojim nalogima, i dalje primam ažurirane izvještaje država izvršenja kazni o situaciji u vezi s pandemijom u zatvorima gdje 48 osuđenih osoba koje su u nadležnosti Mehanizma izdržavaju kazne. U ime Mehanizma, izražavam iskrenu zahvalnost svakoj od tih država za savjesno obavljanje obaveza s tim u vezi.

U izvršavanju mandata o kojem se aludira u **paragrafu 12**, ja sam kao predsjednik takođe posvetio dosta vremena i pažnje molbama za pomilovanje, ublažavanje kazne ili prijevremeno puštanje na slobodu osoba koje su osudili Međunarodni krivični sud za Ruandu (MKSR) i Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju. Tokom izvještajnog perioda sam riješio tri takva pitanja i izdao šest pomoćnih naloga u vezi s drugim neriješenim molbama, kako bih osigurao konsultacije sa širokim spektrom zainteresovanih aktera i prikupljanje potpunih informacija. Osim toga, što se tiče teme koja je, primjećujem, od posebnog interesa za Savjet bezbjednosti, pristup Mehanizma uslovnom prijevremenom puštanju na slobodu dodatno je razrađen tokom izvještajnog perioda. Moj posao u vezi s izvršavanjem kazni i dalje teče ubrzano i upravo sam pretprošle sedmice donio odluku kojom sam riješio još jednu molbu za prijevremeno puštanje na slobodu.

Gospodine predsjedavajući,

Na kraju prelazim na pitanje koje već dugo vremena muči ne samo Mehanizam i njegovog prethodnika, MKSR, već i sam Savjet bezbjednosti. Radi se o situaciji koja se povremeno čini gotovo nerješivom i o kojoj se govori u najmanje deset odluka Savjeta bezbjednosti, kao i u brojnim izvještajima. Ovdje upućujem na **paragraf 4** rezolucije 2529 (2020.), koji se odnosi na devet osoba oslobođenih optužbi ili puštenih na slobodu koje borave u sigurnoj kući u Arushi. Savjet bezbjednosti je tu istakao važnost pronalaženja brzih i trajnih rješenja i pozvao sve države članice da sarađuju s Mehanizmom i da mu pruže svu potrebnu pomoć.

Zadovoljstvo mi je što je, zahvaljujući zaista izuzetnim naporima sekretara Mehanizma, g. Abubacarra Tambadoua, koji je danas s nama, kao i besprijekornoj saradnji vaše zemlje gospodine predsjedavajući, Republike Niger, došlo do velikog pomaka. Želio bih podijeliti s članovima Savjeta vijest da je 15. novembra 2021. potpisan ključni sporazum između Vlade Republike Niger i Ujedinjenih Nacija o relocaciji osoba koje su MKSR ili Mehanizam oslobodili optužbi ili pustili na slobodu. Sporazum ukazuje na to da je Republika Niger prihvatila da se svih devet osoba oslobođenih optužbi ili puštenih na slobodu relocira na njenu teritoriju i mogu potvrditi da je sporazum već proveden u vezi s njih osam. Izuzetno je dobro da se ovaj događaj objavi ovdje i danas, pod predsjedavanjem Nigera.

Gospodine predsjedavajući,

Dozvolite mi da izrazim, u ime cijelog Mehanizma, duboku i iskrenu zahvalnost Vama i Vašoj vladi za izuzetnu pomoć i dokazanu posvećenost međunarodnoj pravdi. Takođe bih najsrdačnije želio iskazati pohvalu i priznanje sekretaru Tambaouu i potvrditi njegovu ključnu ulogu u postizanju ovog rezultata, zajedno s mnogim drugim uspjesima koje je postigao otkako je preuzeo dužnost u julu prošle godine.

Spremnost Republike Niger da se značajno angažuje s Mehanizmom, i što je važnije, da aktivno učestvuje, tipičan je primjer saradnje država članica koja će se biti ključna za mogućnost Mehanizma da ispuni druge funkcije koje su mu povjerene; saradnje na kakvu i sam Savjet bezbjednosti poziva. Mada **paragraf 3** rezolucije podstiče na saradnju i pomoć kako bi se izvršilo hapšenje i predaja preostalih bjegunaca MKSR-a, ne zaboravimo na **paragraf 2**, u kojem Savjet bezbjednosti generalno podstiče države članice da u potpunosti sarađuju s Mehanizmom. U tom kontekstu, Mehanizam još jednom poziva Republiku Srbiju da ispuni svoje međunarodne obaveze tako što će uhapsiti Petra Jojića i Vjericu Radetu i prebaciti ih na Mehanizam.

Gospodine predsjedavajući,

Izveštaj koji imate pred sobom pruža obilje dokaza o odlučnosti Mehanizma da nastavi postizati rezultate koji prkose ovim izazovnim vremenima kroz koja svi prolazimo. Pored toga, kada se ostvareni napredak razmotri u svjetlu rezolucije 2529 (2020.), ne može se sumnjati u riješenost Mehanizma da učini sve što je u njegovoj moći kako bi optimalno ispunio svoj mandat.

Obećavam da ćemo u predstojećim izvještajnim periodima nastaviti s istom posvećenošću. S druge strane, još jednom ćemo se osloniti na dobru vjeru država članica i drugih zainteresovanih aktera, kao i na dragocjene smjernice Savjeta bezbjednosti, Neformalne radne grupe za krivične sudove, Službe za pravne poslove i OIOS-a.

U međuvremenu, u zaključku bih želio da se još jednom zahvalim Vama, g. predsjedavajući, i Vašoj vladi, kao i svim državama članicama i partnerima koji i dalje čvrsto podržavaju zadatak povjeren Mehanizmu.
